

TWEE SOORTEN ZOETWATERMOSSELS UIT MIDDEN-FRANKRIJK

door

C. Szerkowski

Ik was zeer verrast toen ik er in onze vakantie in de Auvergne (Midden-Frankrijk) in juni 1997 bij toeval achter kwam dat de Beekparelmossel, *Margaritifera margaritifera*, nog plaatselijk voorkomt in het noordwestelijke deel van het Centraal Massief.

Bij het boodschappen doen in een plaatselijke supermarkt stuitte ik op een heel aardig boekje (Bouchardy et al, 1996), een locale uitgave over onder meer de fauna van de meertjes en rivieren in dit gebied, waarin een stukje aan 'la moule perlière' wordt gewijd. De soort leeft in verscheidene riviertjes in de bovenloop van het Dordognestelsel en is beschermd.

De literatuur in mijn boekenkast laat er geen twijfel over bestaan: er wordt bij de verspreidingsgegevens van *Margaritifera margaritifera* met geen woord over deze streek gerept en één bron (Nesemann en Nagel, 1989) vermeldt zelfs dat de soort hier vroeger voorkwam. Alleen het boekje van Fechter en Falkner (1990), dat ik onlangs van iemand kon lenen, noemt heel summier 'Massif Central'. Ik ben al jaren naar deze soort op zoek, dus de volgende dag reed ik al rond in het betreffende gebied.

Veel oevers hier zijn niet of nauwelijks toegankelijk, maar uiteindelijk kon ik langs een stuk oever van het riviertje la Méouzette bij het water komen. Al speurend vanaf de oever en al wadend verzamelde ik een aantal sterk ontkalkte en beschadigde doubletten en één puntgaaf vers doublet (ruim 6 cm) van de Beekparelmossel. Nadat ze uit het water waren gehaald, leken de ontkalkte exemplaren aanvankelijk slap en buigzaam te zijn, maar na het drogen bleken ze weer tamelijk stevig. Eigenlijk is het maar een vreemd gezicht: periostraca met nog wat flinters kalk en parelmoer. Het resultaat mocht al met al dan wat magertjes zijn, toch was ik heel blij met de vondst van deze voor mijn verzameling nieuwe soort.

Ik heb la Méouzette over een lengte van een meter of vijftig op de soort uitgekamd en ben slechts eenmaal een levend exemplaar, dat half uit een goudgele zandbank stak, tegengekomen.

Ik ben me er wel degelijk van bewust dat het verzamelen van deze soort verboden is. Zelfs dode exemplaren en lege doubletten mogen eigenlijk niet worden meegenomen. Wellicht heb ik boter op mijn hoofd, maar het wil er bij mij niet in dat het verzamelen van oude schelpen of lege doubletten van Beekparelmossels schadelijk zou zijn voor de soort en het milieu (onttrekking van kalk?). Wel heb ik lang gearzeld of ik het riviertje la Méouzette in dit stukje nu wel of niet zou vermelden. Ik heb uiteindelijk besloten dat toch te doen. In bovengenoemd boekje (Bouchardy et al, 1996) heeft men er blijk-

baar ook geen geheim van willen maken: twee riviertjes worden met naam en toenaam genoemd.

Ik ben tijdens deze vakantie wel vaker op zoek geweest naar zoetwatermollusken (en landslakken), maar de oogst viel een beetje tegen en de meeste soorten die ik vond zijn ook in Nederland te verzamelen. Eén soort is het vermelden nog wel waard en dat is *Potomida littoralis*. Deze zoetwatermossel heeft een voornamelijk mediterrane verspreiding en dringt alleen in Frankrijk een stuk noordelijker door. Langs een stuk oever van l'Andelot, een riviertje behorend tot het stroomgebied van de Loire, vond ik een aantal dubletten en vele losse kleppen van deze soort. Al het materiaal ziet er nog redelijk vers uit, zodat we gevoeglijk kunnen aannemen dat *Potomida littoralis* in l'Andelot leeft.

Literatuur

- Bouchardy, C., M.-C., Ricard, H. Monestier & N. Guillaux, 1996. Collection Combrailles et Patrimoine. Tome III. Etangs et rivières. Paysages, faune et moulins. Editée par le Syndicat Mixte pour l'Aménagement et le Développement des Combrailles (S.M.A.D.C.).
- Fechter, R. & G. Falkner, 1990. Weichtiere. Europäische Meeres- und Binnenmollusken. Steinbachs Naturführer. München.
- Glöer, P. & C. Meier-Brook, 1994. Süßwassermollusken. Deutscher Jugendbund für Naturbeobachtung. 11. erweiterte Auflage. Hamburg.
- Nesemann, H. & K.O. Nagel, 1989. Die Flussmuscheln (Bivalvia: Unionacea) im Einzugsgebiet der Loire (Zentralfrankreich). Eine erste Bestandserfassung. Mitt.dtsch.malakozool.Ges. 44/45: 1-15. Frankfurt/Main.
- Pfleger, V. & J. Chatfield, 1988. A guide to snails of Britain and Europe. London.

Summary

During his holiday in central France, the author discovered to his surprise that *Margaritifera margaritifera*, the Freshwater Pearl Mussel, is still present in a few little rivers in the upper reaches of the Dordogne river system on the French Massif Central. He collected a few empty shells in la Méouzette.

In l'Andelot, one of the tributaries of the Loire river system, he collected many freshly looking valves and some complete (dead) specimens of *Potomida littoralis*, a predominantly mediterranean freshwater mussel that also lives in the greater part of France.